

การพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

The Development of new guideline for Budget Requesting and Payment

In Maha Sarakham Public Health Office

วนิดา จันทเดช

Wanida Chantadej

บทคัดย่อ

การศึกษารื่อง การพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และรวบรวมปัญหาการปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ผ่านมาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม โดยกระบวนการศึกษาเป็นการวิเคราะห์และสรุปแนวทางดำเนินงานเบิกจ่ายเงินงบประมาณจากกฎระเบียบ และข้อสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง รวมทั้งการรวบรวมข้อคิดเห็นจากผู้บริหารที่รับผิดชอบการเบิกจ่ายงบประมาณ และผู้ปฏิบัติระดับหัวหน้างาน แล้วสรุปเป็นแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ที่สามารถนำไปปฏิบัติแล้วทำให้การเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งให้ผู้ปฏิบัติงานในระดับหน่วยงานได้แสดงความคิดเห็นต่อแนวทางที่จัดทำขึ้น ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเนื้อหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณออกเป็น 5 หมวด คือ 1) งบประมาณ 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน ผลการแสดงความเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายของผู้ปฏิบัติงานในระดับหน่วยงาน โดยภาพรวมทุกหมวดงบประมาณเห็นด้วยระดับสูง สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นความไม่ครบถ้วนของหลักฐานประกอบการเบิกจ่าย รองลงมา คือ การผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง โดยแนวทางการพัฒนางานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ 1) การชี้แจงสร้างความเข้าใจในรายละเอียดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแต่ละหมวดต่อผู้ปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน 2) การนิเทศและควบคุมกำกับงานต่อผู้ปฏิบัติงานระดับหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง 3) การตรวจสอบภายในหน่วยงานปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 4) การชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจการเบิกจ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ABSTRACT

This research study on How to develop the new guideline for Budget Requesting and Payment in Maha Sarakham Public Health Office, have the objective aim to develop the new guideline for improve the budget Requesting and Payment, and to gathering the problems of the budget management for the pervious years, that have occurred in Maha Sarakham Public Health Office. The system of research study were used analysis, summarized the procedure and practical regulation for more correctly, efficiency and effectively, included gathering the opinions and suggestion from the executive officer who responsible for the budget Requesting and Payment, of all sections and levels and then summarized to become the new guideline that can be use in Maha Sarakham Public Health Office, more efficiency and effectively. Also give the opportunity to all practical personnel to give suggestion of the new guideline. The result of study found that, the guideline for the budget Requesting and Payment of Maha Sarakham Public Health Office can be divided into 7 categories 1) The budget for the personnel management 2) The budget for work processing 3) The budget for supporting 4) The budget for miscellaneous 5) The budget for investment. The result of the opinion toward the new guideline of the practical personal at the section level, as the overall, mostly have agreed, at high level. The result of the problems that have occurred during period of the past years found that mostly were the document were incomplete, secondly were, the practical personnel level were not fully understand. The new guideline which have been developed for more efficiency and effectively were 1) Give more detail for understanding Requesting and Payment to all practical personnel and all section for fully understanding. 2) Supervise and give information to all practical personnel continuously. 3) Continuation of internal auditing in all section. 4) In case of there are any change of the procedure or practical regulations make sure to advise the practical personnel to be fully understand of the newly changes.

บทนำ

การเร่งเบิกจ่ายงบประมาณเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ โดยนโยบายการคลังมีบทบาทกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากการเร่งเบิกจ่ายของรัฐบาลและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน และสาธารณสุข โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างช้า ๆ ภาครัฐจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเมื่อประเมินแรงกระตุ้นทางการคลังในช่วงปีงบประมาณ 2558-2559 ภายใต้รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่านโยบายการคลังมีบทบาทกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นมากโดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2559 จาก (1) การเร่งเบิกจ่ายงบประมาณและการทยอยออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล และ (2) การเร่งเดินหน้านโยบายโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน และสาธารณสุขของรัฐบาลวิสาหกิจ¹ รัฐบาลได้พยายามเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐด้วยมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีอย่างต่อเนื่อง แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2559 แต่จากผลการเบิกจ่ายของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์สูงสุดในการรับบริการจากภาครัฐ อีกทั้งอาจไม่สามารถสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร² ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นประเด็นการประเมินภาคบังคับขององค์ประกอบการประเมินประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมในการบริหารจัดการระบบงาน งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และการให้บริการประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ (Innovation Based) ในการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดตัวชี้วัด คือ ร้อยละการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายภาพรวมของส่วนราชการ³

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ประเมินผล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย มีการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมีการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ซึ่งจะต้องประเมินผลงานและผลลัพธ์การพัฒนาสุขภาพประชาชนในจังหวัด รวมทั้งตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมือง

ที่ดีกำหนดให้หน่วยงานราชการต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปี⁴ ระบบการเบิกจ่ายเงิน มีความสำคัญต่อบุคลากรในสำนักงานเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากทุกกลุ่มงานจะต้องมีการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อบริหารงานตามแผนงานและโครงการ ตลอดทั้งมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการปฏิบัติราชการโดยยึดหลักตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ซึ่งบางครั้งผู้มารับบริการจะไม่เข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติงาน จากที่ผ่านมาจะพบปัญหาระหว่างผู้มารับบริการและผู้ให้บริการเพราะผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอระบบเบิกจ่ายที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว ก่อให้เกิดความพึงพอใจและความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับบริการมากที่สุด⁵ สรุปปัญหาของการให้บริการทางการเงินและบัญชีของหน่วยงาน พบว่า 1) เอกสารการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน 2) การประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ น้อย ทราบข้อมูลล่าช้า 3) เบิกจ่ายเงินล่าช้า ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 4) การขอข้อมูลทางการเงิน และหลักฐานทางการเงินใช้เวลานาน ไม่ทันตามความต้องการ และ 5) บุคลากรตอบคำถามในเรื่องกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ และแนวทางการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน⁶ การพัฒนาระบบงานการเงิน การวิเคราะห์ แนวทางการพัฒนาระบบงานการเงินเพื่อทราบความต้องการของบุคลากรและผู้ปฏิบัติงานการเงินที่จะนำมาพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพการดำเนินการให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส เกิดความคุ้มค่า ประหยัด และการดำเนินการให้เกิดความรวดเร็ว ทันต่อการตัดสินใจ โดยควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับทางการเงิน^{7, 8} เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณดังกล่าว จึงจำเป็นต้องทำการพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมปัญหาการปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ผ่านมาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อการวิเคราะห์และสรุปแนวทางดำเนินงานเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

4. เพื่อสรุปข้อคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณจากผู้บริหารที่รับผิดชอบการเบิกจ่ายงบประมาณและผู้ปฏิบัติระดับหัวหน้างาน ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเนื้อหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณออกเป็น 5 หมวด คือ 1) งบบุคลากร 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน

1.2 ข้อคิดเห็นของผู้บริหารที่รับผิดชอบการเบิกจ่ายงบประมาณและผู้ปฏิบัติระดับหัวหน้างาน เป็นข้อคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ 5 หมวด คือ 1) งบบุคลากร 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น

2. ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ประเมินผล คือ ผู้บริหารที่รับผิดชอบการเบิกจ่ายงบประมาณและผู้ปฏิบัติระดับหัวหน้างาน ที่ปฏิบัติงานและมีส่วนปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณใน 5 หมวด คือ 1) งบบุคลากร 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน จากโรงพยาบาลในสังกัดจำนวน 13 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 13 แห่ง กลุ่มงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 13 กลุ่มงาน และบุคลากรของงานการเงินในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 6 คน รวมจำนวน 45 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม หมายถึง เนื้อหาในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณใน 5 หมวด คือ 1) งบบุคลากร 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน

วัสดุในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่ง ประเภทของบุคลากร ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่การเงิน รวม 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ใน 4 ด้าน จำนวน 18 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Type) โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับ คือ มีความคิดเห็นมากที่สุดได้ 5 คะแนน มีความคิดเห็นมากได้ 4 คะแนน มีความคิดเห็นปานกลางได้ 3 คะแนน มีความคิดเห็นน้อยได้ 2 คะแนน และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Type) โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับ คือ มีความพึงพอใจมากที่สุดได้ 5 คะแนน มีความพึงพอใจมากได้ 4 คะแนน มีความพึงพอใจปานกลางได้ 3 คะแนน มีความพึงพอใจน้อยได้ 2 คะแนน และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 4 ประเด็นปัญหา ข้อคิดเห็น และแนวทางแก้ไข เรื่องระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม (โดยการประชุมระดมความคิดเห็น)

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น ในด้านเนื้อหาของแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จำนวน 5 ข้อ และดำเนินการนำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Type) โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับ คือ มีความคิดเห็นมากที่สุดได้ 5 คะแนน มีความคิดเห็นมากได้ 4 คะแนน มีความคิดเห็นปานกลางได้ 3 คะแนน มีความคิดเห็นน้อยได้ 2 คะแนน และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน

ใช้การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์การแปลความหมายของลิเคอร์ท (Likert Method) โดยแบ่งระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ตามค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 มีระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 มีระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 มีระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 มีระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 มีระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การทดสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และหาความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78, 0.76 และ 0.81 ตามลำดับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) แล้วนำมาจำแนกประเภทข้อมูลแยกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและแปลความหมายของข้อมูล ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ โดยการทำค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์การแปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert Method)

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative methods) และเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์การพัฒนาและการวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการดำเนินการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์การพัฒนาและการวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พบว่า กลุ่มที่วิจัยส่วนใหญ่เป็นหญิงร้อยละ 64.44 อายุอยู่ระหว่าง 30 - 39 ปี มากที่สุดร้อยละ 44.44 อายุราชการมากที่สุด คือ กลุ่ม 1 - 5 ปี ร้อยละ 37.78 สถานภาพสมรสคู่มากที่สุดร้อยละ 68.89 การศึกษาสูงสุดเป็นระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 80.00 ตำแหน่งนักวิชาการการเงินและบัญชีมากที่สุด ร้อยละ 48.89 เป็นข้าราชการร้อยละ 80.00 ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่งานการเงินมากที่สุด คือ กลุ่ม 1 - 5 ปี ร้อยละ 37.78 ดังตารางที่ 1

ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ก่อนการพัฒนา พบว่า ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านการรับรู้เรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย=3.64, S.D.=0.29) (ดังตารางที่ 2) ด้านกระบวนการปฏิบัติงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย=3.69, S.D.=0.19) (ดังตารางที่ 3) ด้านสภาพแวดล้อมของงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.48, S.D.=0.18) (ดังตารางที่ 4) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.40, S.D.=0.16) ดังตารางที่ 5

ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ก่อนการพัฒนา พบว่า ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.46, S.D.=0.15) ซึ่งข้อที่สูงที่สุด คือ ห้องทำงานและสถานที่บริการงานการเงินและบัญชีมีความสะดวกในการให้บริการ ความพึงพอใจอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย= 3.73, S.D.=0.45) รองลงมาคือ อุปกรณ์สำนักงาน เทคโนโลยีที่เอื้อต่อ

การให้บริการเบิกจ่ายเงิน ความพึงพอใจอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย= 3.60, S.D.=0.50) ต่ำที่สุดคือ ระบบการเบิกจ่ายเงินตรงราชการ ความพึงพอใจอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.27, S.D.=0.45) รองลงมา คือ ระบบการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณความพึงพอใจอยู่ที่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.33, S.D.=0.48) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (N=45)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	35.56
หญิง	29	64.44
อายุ		
20 – 29 ปี	15	33.33
30 – 39 ปี	20	44.44
40 – 49 ปี	10	22.22
Mean = 39.95 S.D. = 6.53 Min = 25 Max = 47		
อายุราชการ		
1 – 5 ปี	17	37.78
6 – 10 ปี	13	28.89
11 – 15 ปี	6	13.33
16 – 20 ปี	7	15.56
21 – 25 ปี	2	4.44
Mean = 9.82 S.D. = 6.27 Min = 4 Max = 24		
สถานภาพสมรส		
คู่	31	68.89
การศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	36	80.00
ปริญญาโท	9	20.00
ตำแหน่ง		
นวก.สาธารณสุข/จพ.สาธารณสุขชุมชน	7	15.56
จนท.บริหารทั่วไป/บริหารงานสาธารณสุข	11	24.44
นวก.การเงินและบัญชี	22	48.89
จพ.การเงินและบัญชี	5	11.11
ประเภท		
ข้าราชการ	36	80.00
พนักงานราชการ	9	20.00
ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่งานการเงิน		
1 – 5 ปี	17	37.78
6 – 10 ปี	14	31.11
11 – 15 ปี	9	20.00
16 – 20 ปี	5	11.11
Mean = 8.75 S.D. = 4.84 Min = 4 Max = 20		

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ด้านการรับรู้เรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ด้านการรับรู้เรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	หนังสือระเบียบเรื่องการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	3.80	0.40	สูง
2	การสอบถามจากเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	4.31	0.95	สูง
3	การสอบถามจากเพื่อนร่วมงาน	3.18	0.44	ปานกลาง
4	เอกสารเผยแพร่ของสำนักงาน	3.20	0.50	ปานกลาง
5	หนังสือแจ้งเวียนของสำนักงาน	3.69	0.47	สูง
	รวม	3.64	0.29	สูง

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ด้านกระบวนการปฏิบัติงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ด้านกระบวนการปฏิบัติงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	การเบิกจ่ายเงินมีความรวดเร็ว	3.76	0.48	สูง
2	ระบบการจัดเก็บเอกสารการเงินมีระเบียบและปลอดภัย	3.67	0.48	สูง
3	การเบิกจ่ายเงินมีขั้นตอนชัดเจน	3.60	0.50	สูง
4	การบริการการเบิกจ่ายเงินมีคุณภาพดี	3.73	0.45	สูง
	รวม	3.69	0.19	สูง

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ด้านสภาพแวดล้อมของงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ด้านสภาพแวดล้อมของงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	สถานที่ให้บริการมีความเหมาะสมต่อการให้บริการ	3.47	0.50	ปานกลาง
2	อุปกรณ์สำนักงาน/เทคโนโลยีเอื้อต่อการให้บริการ	3.24	0.43	ปานกลาง
3	สถานที่ทำงานมีความสะดวกในการให้บริการ	3.73	0.45	สูง
	รวม	3.48	0.18	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
งานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ด้านบุคลากรผู้ให้บริการงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	ความสุภาพอ่อนน้อมต่อผู้มารับบริการ	3.24	0.43	ปานกลาง
2	ความเต็มใจในการให้บริการ	3.82	0.39	สูง
3	ความเสมอภาคในการให้บริการ	3.27	0.45	ปานกลาง
4	ความกระตือรือร้นในการให้บริการ	3.44	0.50	ปานกลาง
5	บุคลิกภาพของผู้ให้บริการ (การแต่งกาย กริยาวาจา) เหมาะสม	3.36	0.48	ปานกลาง
6	การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่อผู้มารับบริการ	3.27	0.45	ปานกลาง
	รวม	3.40	0.16	ปานกลาง

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

ที่	ความพึงพอใจต่อระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	ระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ (งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น งบลงทุน และเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น)	3.36	0.48	ปานกลาง
2	ระบบการเบิกจ่ายเงินยืมราชการ	3.44	0.50	ปานกลาง
3	ระบบการเบิกจ่ายเงินทรงรราชการ	3.27	0.45	ปานกลาง
4	ระบบการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ	3.33	0.48	ปานกลาง
5	ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ (งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน)	3.51	0.51	สูง
6	ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ	3.31	0.47	ปานกลาง
7	ระบบการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ	3.44	0.50	ปานกลาง
8	อุปกรณ์สำนักงาน เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการให้บริการเบิกจ่ายเงิน	3.60	0.50	สูง
9	บุคลากรผู้ให้บริการด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ/เงินนอก งบประมาณ มีความเต็มใจเอาใจใส่ในการให้บริการ	3.56	0.50	สูง
10	ห้องทำงานและสถานที่บริการงานการเงินและบัญชีมีความ สะดวกในการให้บริการ	3.73	0.45	สูง
	รวม	3.46	0.15	ปานกลาง

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ โดยการประชุมระดมความคิดเห็นสรุปประเด็นปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม โดยสรุปประเด็นปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ มี 4 ประเด็นหลักคือ (1) เอกสารการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน มีการส่งคืนหน่วยงาน เพื่อแก้ไขเอกสารเบิกจ่าย (2) การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อจ่ายเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิ เกิดความล่าช้า (3) รายการเบิกจ่ายตรงในระบบ GFMS ไม่ผ่านการอนุมัติจากคลังจังหวัด เนื่องจากไม่เคยเบิกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิ ภายในระยะเวลา

6 เดือนก่อนหน้า และบัญชีธนาคารเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิไม่เคลื่อนไหวเป็นระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน (4) การบันทึกรายการสั่งซื้อ สั่งจ้าง ในระบบ e-GP ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายในระบบ GFMS ได้ (ดังตารางที่ 7) โดยแผนในการแก้ไขปัญหาเรียงลำดับสรุปได้แผนดังนี้ (1) แผนการจัดทำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่ต้องใช้เบิกจ่ายใน 5 หมวด คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน (2) แผนการชี้แจงแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่พัฒนาขึ้นและประเมินผลภายหลังการใช้แนวทาง 3 เดือน

ตารางที่ 7 ประเด็นปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

ประเด็นปัญหาของระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	สาเหตุของปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
1.เอกสารการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน มีการส่งคืนหน่วยงาน เพื่อแก้ไขเอกสารเบิกจ่าย	1.การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง 2.เอกสารไม่ครบถ้วน 3.ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง	-จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานสำหรับหน่วยงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โดยจัดทำทั้งแบบหนังสือคู่มือและแบบสื่อวีดิทัศน์ และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องให้ทราบอย่างทั่วถึง
2.การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อจ่ายเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิ เกิดความล่าช้า	1.การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง และเอกสารไม่ครบถ้วน 2.ขั้นตอนการดำเนินงานล่าช้า และซ้ำซ้อน 3.ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง	-ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน เพื่อลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มีหลายขั้นตอน -เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเอกสารเบิกจ่าย เจ้าหน้าที่ไม่เคยเบิกจ่ายมาก่อน
3.รายการเบิกจ่ายตรงในระบบ GFMS ไม่ผ่านการอนุมัติจากคลังจังหวัด เนื่องจากไม่เคยเบิกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิ ภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนหน้า และบัญชีธนาคารเจ้าหน้าที่/ผู้มีสิทธิ ไม่เคลื่อนไหวเป็นระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน	1.การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง และเอกสารไม่ครบถ้วน 2.ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน 3.ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง	-ให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรใหม่หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ใหม่แผนประจำปีในด้านระเบียบ แนวปฏิบัติ การใช้ระบบ e-GP -ให้เจ้าหน้าที่การเงินที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่เลี้ยงสำหรับเจ้าหรือผู้ปฏิบัติงานใหม่ -เพิ่มช่องทางการสื่อสารโดยมีเครือข่ายการเงินและพัสดุเป็น ผู้รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

<p>4.การบันทึกรายการสั่งซื้อ สั่งจ้าง ในระบบ e-GP ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายในระบบ GFMS ได้</p>	<p>1.ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน 2.ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน 3.ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง</p>	<p>-ให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรใหม่หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ใหม่แผนประจำปีในด้านระเบียบ แนวปฏิบัติ การใช้ระบบ e-GP -ให้เจ้าหน้าที่การเงินที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่เลี้ยงสำหรับเจ้าหรือผู้ปฏิบัติงานใหม่</p>
--	---	--

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการดำเนินการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามแผนในการแก้ไขปัญหาของการวิจัยขั้นที่ 2 จำนวน 2 แผน คือ (1) แผนการจัดทำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่ต้องใช้เบิกจ่ายใน 5 หมวด คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน (2) แผนการชี้แจงแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่พัฒนาขึ้น และประเมินผลภายหลังการใช้แนวทาง 3 เดือน พบว่าแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้นนั้น ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องใช้เบิกจ่ายใน 5 หมวด คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน ซึ่งมีแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณใน 13 เรื่อง ดังนี้ 1) แนวทางการเบิกจ่ายเงิน ระบบ GFMS 2) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของส่วนราชการ 3) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ 4) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุม 5) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ 6) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนแพทย์ ทันตแพทย์ และ

เภสัชกรที่ไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัว 7) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน พ.ต.ส. 8) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ 9) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าสาธารณูปโภค 10) แนวทางการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล 11) แนวทางการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร 12) แนวทางการยืมเงินราชการ 13) แนวทางการตรวจสอบหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งทำการชี้แจงแนวทางที่พัฒนาขึ้นในกลุ่มเป้าหมาย 45 คน จำนวน 1 วัน แล้วประเมินผลการใช้แนวทางภายหลังการใช้ 3 เดือน พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น ด้านเนื้อหาของแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีระดับความคิดเห็นอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย=4.14, S.D.=0.23) (ดังตารางที่ 8) ความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปปฏิบัติ มีระดับความคิดเห็นอยู่ที่ระดับสูง (ค่าเฉลี่ย=4.16, S.D.=0.16) (ดังตารางที่ 9)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น ด้านเนื้อหา
ของแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ที่	ความคิดเห็นต่อ ด้านเนื้อหาของแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายของงบบุคลากร มีความครบถ้วน	3.91	0.63	สูง
2	เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายของงบดำเนินงาน มีความครบถ้วน	4.18	0.61	สูง
3	เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายของงบเงินอุดหนุน มีความครบถ้วน	4.13	0.55	สูง
4	เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายของงบรายจ่ายอื่น มีความครบถ้วน	4.20	0.40	สูง
5	เนื้อหาแนวทางการเบิกจ่ายของงบลงทุน มีความครบถ้วน	4.22	0.47	สูง
	รวม	4.14	0.23	สูง

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำ
แนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปปฏิบัติ

ที่	ความคิดเห็นต่อ ด้านการนำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	การนำแนวทางการเบิกจ่ายของงบบุคลากร ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	4.13	0.34	สูง
2	การนำแนวทางการเบิกจ่ายของงบดำเนินงาน ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	4.18	0.39	สูง
3	การนำแนวทางการเบิกจ่ายของงบเงินอุดหนุน ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	4.11	0.32	สูง
4	การนำแนวทางการเบิกจ่ายของงบรายจ่ายอื่น ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	4.18	0.39	สูง
5	การนำแนวทางการเบิกจ่ายของงบลงทุน ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง	4.20	0.40	สูง
	รวม	4.16	0.16	สูง

วิจารณ์

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมปัญหาการปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ผ่านมาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม และเพื่อการวิเคราะห์และสรุปแนวทางดำเนินงานเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม สรุปประเด็นปัญหา ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่ 1 เอกสารการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน มีการส่งคืนหน่วยงาน เพื่อแก้ไขเอกสารเบิกจ่าย ซึ่งสาเหตุมาจาก (1) การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง (2) เอกสารไม่ครบถ้วน (3) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องแนวทางแก้ไข คือ จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน สำหรับหน่วยงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โดยจัดทำทั้งแบบหนังสือคู่มือและแบบสื่อวีดิทัศน์ และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องให้ทราบอย่างทั่วถึง

ประเด็นปัญหาที่ 2 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อจ่ายเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิ เกิดความล่าช้า ซึ่งสาเหตุมาจาก (1) การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง และเอกสารไม่ครบถ้วน (2) ขั้นตอนการดำเนินงานล่าช้าและซ้ำซ้อน (3) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แนวทางแก้ไข คือ (1) ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน เพื่อลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มีหลายขั้นตอน (2) เพิ่มขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเอกสารเบิกจ่ายเจ้าหน้าที่ไม่เคยเบิกจ่ายมาก่อน

ประเด็นปัญหาที่ 3 รายการเบิกจ่ายตรงในระบบ GFMS ไม่ผ่านการอนุมัติจากคลังจังหวัด เนื่องจากไม่เคยเบิกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิ ภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนหน้า และบัญชีธนาคารเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิ ไม่เคลื่อนไหวเป็นระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน ซึ่งสาเหตุมาจาก (1) การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง และเอกสารไม่ครบถ้วน (2) ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน (3) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แนวทางแก้ไข คือ (1) ให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรใหม่หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ใหม่แผนประจำปี ในด้านระเบียบ แนวปฏิบัติ การใช้ระบบ e-GP (2) ให้เจ้าหน้าที่

การเงินที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพี่เลี้ยงสำหรับเจ้าหรือผู้ปฏิบัติงานใหม่ (3) เพิ่มช่องทางการสื่อสารโดยมีเครือข่ายการเงินและพัสดุเป็น ผู้รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ประเด็นปัญหาที่ 4 การบันทึกรายการสั่งซื้อ สั่งจ้าง ในระบบ e-GP ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายในระบบ GFMS ได้ ซึ่งสาเหตุมาจาก (1) ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน (2) ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน (3) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องแนวทางแก้ไข คือ (1) ให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรใหม่หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ใหม่แผนประจำปีในด้านระเบียบแนวปฏิบัติ การใช้ระบบ e-GP (2) ให้เจ้าหน้าที่การเงินที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพี่เลี้ยงสำหรับเจ้าหรือผู้ปฏิบัติงานใหม่

โดยประเด็นปัญหาที่ 1-4 นั้นเกิดจากความไม่รู้หรือขาดความเข้าใจและขาดแนวทางหรือคู่มือที่มีเนื้อหาครบถ้วน ทุกประเด็นการเบิกจ่าย ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ครบถ้วนและอยู่ในแหล่งเดียวกัน รวมถึงทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายด้วย ฉะนั้นการสรุปและรวบรวมแนวทางการเบิกจ่าย เพื่อใช้เบิกจ่ายในหมวดงบประมาณที่ต้องเบิกจ่ายใน 5 หมวด คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน จึงเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนที่สุดที่ต้องดำเนินการพัฒนาและจัดทำ เพื่อให้ปัญหาทั้ง 4 ประเด็นลดลง

2. วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม การจัดทำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ใน 5 หมวด คือ 1) งบบุคลากร 2) งบดำเนินงาน 3) งบเงินอุดหนุน 4) งบรายจ่ายอื่น 5) งบลงทุน ซึ่งจะมีแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) แนวทางการเบิกจ่ายเงิน ระบบ GFMS 2) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของส่วนราชการ 3) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ 4) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุม 5) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ 6) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกรที่ไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัว 7) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน พ.ต.ส. 8) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ 9) แนวทางการเบิกจ่ายเงินค่า

สาธารณสุขภาค 10) แนวทางการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ
การรักษาพยาบาล 11) แนวทางการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ
การศึกษาของบุตร 12) แนวทางการยืมเงินราชการ
13) แนวทางการตรวจสอบหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายงบ
ประมาณ ซึ่งเนื้อหาทั้ง 13 แนวทางเมื่อมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง
หรือเพิ่มเติมระเบียบที่เกี่ยวข้อง ก็ต้องพัฒนาและปรับปรุง
แนวทางการเบิกจ่ายให้สอดคล้องและทันกับการปรับปรุง
เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมระเบียบที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย

3. วัตถุประสงค์เพื่อสรุปข้อคิดเห็นต่อแนวทางการเบิกจ่าย
เงินงบประมาณ จากผู้บริหารที่รับผิดชอบการเบิกจ่ายงบประมาณ
และผู้ปฏิบัติระดับหัวหน้างาน ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
มหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหาของแนวทางการ
เบิกจ่ายเงินงบประมาณ อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.14, S.D.=
0.23) และความคิดเห็นต่อด้านการนำแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบ
ประมาณไปปฏิบัติ อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.16, S.D.= 0.16)
ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ครบ
ถ้วนและอยู่ในแหล่งเดียวกันทำให้การปฏิบัติงานเกิดความถูกต้อง
ครบถ้วนมากขึ้น และสามารถลดปัญหาของการปฏิบัติงาน
ดังกล่าวลงได้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
ที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นความไม่ครบถ้วนของหลักฐานประกอบ
การเบิกจ่าย รองลงมา คือ การผู้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงิน
งบประมาณมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง^{5, 6, 7, 8} โดยแนวทางการ
พัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
คือ 1) การชี้แจงสร้างความเข้าใจในรายละเอียดการเบิกจ่ายเงิน
งบประมาณแต่ละหมวดต่อผู้ปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน
2) การนิเทศและควบคุมกำกับงานต่อผู้ปฏิบัติงานระดับหน่วย
งานอย่างต่อเนื่อง 3) การตรวจสอบภายในหน่วยงานปฏิบัติอย่าง
ต่อเนื่อง 4) การชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจการเบิกจ่ายที่เพิ่ม
ขึ้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบที่เกี่ยวข้อง^{5, 7, 8}

เอกสารอ้างอิง

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย. แรงกระตุ้นของนโยบายการคลังในปี 2558-2559. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย; 2559.
2. สำนักงบประมาณของรัฐบาล. การเบิกจ่ายงบประมาณกับมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2559. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์; 2559.
3. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. แนวทางการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ; 2560.
4. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. กรอบยุทธศาสตร์งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคระดับชาติ ปี 2554-2558. กรุงเทพฯ : บริษัทสามเจริญพานิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด; 2554.
5. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น 2560; 24: 105-17.
6. ทศนาภรณ์ จิราภักษ์. การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการทางการเงินและบัญชีเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการในสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2556; 10: 9-18.
7. พชรินทร์ จันทร์แจ่ม. การพัฒนาคู่มือการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสาร Mahidol R2R e-Journal 2560; 4: 114-23.
8. อลิษา พิมพ์ผล อารมณั ตัตตะวะศาสตร์ ศักดิ์ชัย เจริญศิริพุกุล. แนวทางการปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น .เอกสารประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558. ขอนแก่น; 2558.